

دانشگاه پیام نور

حسابداری پیشرفته ۱

(رشته حسابداری)

دکتر سید محمود موسوی شیرازی

محمد ابراهیم زاده کاریزکی

علی اصغر ترابی

سرشناسه	:	موسوی شیر، سید محمود، ۱۳۵۲-
عنوان و نام پدید آور	:	حسابداری پیشرفته ۱/ مولفان محمود موسوی شیر، محمد ابراهیم زاده کاریزکی، علی اصغر ترابی.
مشخصات نشر	:	تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	:	ده، ۳۴۱ ص: مصور، جدول، نمودار.
فروست	:	دانشگاه پیام نور، ۲۰۶۷، گروه حسابداری، ۱/۴۹
شابک	:	978 - 964 - 14 - 0113 - 1
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا.
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	حسابداری - آموزش برنامه ای.
موضوع	:	حسابداری - راهنمای آموزشی (عالی).
شناسه افزوده	:	ابراهیم زاده کاریزکی، محمد، ۱۳۶۰-
شناسه افزوده	:	ترابی، علی اصغر، ۱۳۴۵-
شناسه افزوده	:	دانشگاه پیام نور.
رده بندی کنگره	:	HF۵۶۵۵/۴۸ ۱۳۹۳
رده بندی دیویی	:	۰۴۶/۴۵۷
شماره کتابشناسی ملی	:	۲۵۴۳۴۳۳

حسابداری پیشرفته ۱

مؤلفان: دکتر سید محمود موسوی شیر- محمد ابراهیم زاده کاریزکی- علی اصغر ترابی

ویراستار علمی: دکتر حسن همتی

تهیه و تولید: مدیریت تولید محتوا و تجهیزات آموزشی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه پیام نور

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: چاپ اول شهریور ۱۳۹۳

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۱۴ - ۰۱۱۳ - ۱

ISBN: 978 - 964 - 14 - 0113 - 1

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی های دانشگاه پیام نور مجاز می باشد و فروش

آن در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد گردید

(کلیه حقوق نشر اعم از چاپی، الکترونیکی، تصویری، صوتی و اینترنتی برای دانشگاه پیام نور محفوظ است)

قیمت: ۸۸۰۰۰ ریال

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار ناشر

کتاب‌های دانشگاه پیام نور حسب مورد و با توجه به شرایط مختلف یک درس در یک یا چند رشته دانشگاهی، به صورت کتاب درسی، متن آزمایشگاهی، فرادرسی، و کمک‌درسی چاپ می‌شوند.

کتاب درسی ثمره کوشش‌های علمی صاحب اثر است که براساس نیازهای درسی دانشجویان و سرفصل‌های مصوب تهیه و پس از داوری علمی، طراحی آموزشی، و ویرایش علمی در گروه‌های علمی و آموزشی، به چاپ می‌رسد. پس از چاپ و ویرایش اول اثر، با نظرخواهی‌ها و داوری علمی مجدد و با دریافت نظرهای اصلاحی و متناسب با پیشرفت علوم و فناوری، صاحب اثر در کتاب تجدیدنظر می‌کند و ویرایش جدید کتاب با اعمال ویرایش زبانی و صوری جدید چاپ می‌شود. متن آزمایشگاهی (م) راهنمایی است که دانشجویان با استفاده از آن و کمک استاد، کارهای عملی و آزمایشگاهی را انجام می‌دهند.

کتاب‌های فرادرسی (ف) و کمک‌درسی (ک) به منظور غنی‌تر کردن منابع درسی دانشگاهی تهیه و بر روی لوح فشرده تکثیر می‌شوند و یا در وبگاه دانشگاه قرار می‌گیرند.

مدیریت تولید محتوا و تجهیزات آموزشی

فهرست مطالب

پیشگفتار

نه

فصل اول - شعب

۱

۱-۱. مقدمه

۱

۱-۲. تعریف شعبه

۲

۱-۳. شخصیت حسابداری شعب

۲

۱-۴. انواع شعب

۳

۱-۴-۱. شعب متمرکز (شعب فاقد اسناد حسابداری و دفاتر مستقل)

۳

۱-۴-۲. شعب غیر متمرکز (شعب دارای اسناد حسابداری و دفاتر مستقل)

۳

۱-۴-۳. شعب خارجی

۳

۱-۵. روش های قیمت گذاری کالای ارسالی به شعب

۴

۱-۵-۱. ارسال کالا به شعبه به قیمت فروش (ارسال کالا به قیمت های خرده فروشی)

۴

۱-۵-۲. ارسال کالا به شعبه به قیمت تمام شده

۴

۱-۵-۳. ارسال کالا به شعبه به قیمت تمام شده به علاوه چند درصد قیمت تمام شده

۴

۱-۶. حسابداری شعب با سیستم متمرکز

۵

۱-۶-۱. روش ارسال کالا به قیمت فروش - سیستم ادواری

۵

۱-۶-۲. روش ارسال کالا به قیمت فروش - سیستم دائمی

۱۱

۱-۶-۳. روش ارسال کالا به بهای تمام شده - سیستم ادواری

۱۳

۱-۶-۴. اصلاحات، تعدیلات و بستن حساب های شعبه در دفاتر اداره مرکزی

۱۶

۱-۶-۵. روش ارسال کالا به بهای تمام شده - سیستم دائمی

۱۸

۱-۶-۶. روش ارسال کالا به شعبه به بهای تمام شده به علاوه چند درصد بهای تمام شده - سیستم ادواری

۲۱

۱-۶-۷. تعیین سود و (زیان) ناخالص شعب و اداره مرکزی

۳۳

۱-۶-۸. روش ارسال کالا به بهای تمام شده به علاوه چند درصد بهای تمام شده - سیستم دائمی

۳۷

۱-۷. حسابداری شعب با سیستم غیر متمرکز

۴۰

سؤالات تشریحی

۵۳

فصل دوم - حسابداری فروش اقساطی

- ۱-۲ مقدمه
- ۲-۲ روش تعهدی
- ۳-۲ روش باز یافت بهای تمام شده
- ۱-۳-۲ استفاده از روش باز یافت بهای تمام شده در فروش موجودی کالا
- ۴-۲ روش اقساطی
- ۵-۲ فروش کالا به روش اقساطی
- ۱-۵-۲ روش فروش اقساطی کالا در سیستم دائمی
- ۲-۵-۲ روش فروش اقساطی کالا در سیستم ادواری
- ۶-۲ مقایسه نحوه ثبت در روش های اقساطی و باز یافت بهای تمام شده
- ۷-۲ فروش دارایی های مستهلک شده
- سؤالات چندگزینه‌ای
- مسائل

فصل سوم - شرکت های تضامنی

- ۱-۳ تعریف شرکت تضامنی
- ۲-۳ ویژگی های شرکت های تضامنی
- ۳-۳ تأسیس شرکت تضامنی
- ۴-۳ حساب های شرکت تضامنی
- ۱-۴-۳ حساب برداشت شرکا
- ۲-۴-۳ حساب جاری شرکا
- ۳-۴-۳ حساب وام شرکا
- ۵-۳ نحوه تقسیم سود و زیان شرکت های تضامنی
- ۱-۵-۳ تقسیم سود و زیان براساس نسبت های معین
- ۲-۵-۳ تقسیم سود و زیان به نسبت سرمایه هر یک از شرکا
- ۳-۵-۳ تقسیم سود و زیان بر مبنای خدمات ارائه شده توسط شرکا
- ۴-۵-۳ تخصیص بهره به مانده حساب سرمایه
- ۵-۵-۳ تقسیم سود براساس مبانی مختلف
- ۶-۳ صورت های مالی در شرکت های تضامنی
- ۷-۳ تغییرات در مالکیت شرکت تضامنی
- ۱-۷-۳ ورود (پذیرش) شریک جدید
- ۲-۷-۳ خروج شریک از شرکت تضامنی
- ۳-۷-۳ فوت شریک
- ۸-۳ انحلال و تصفیه شرکت تضامنی

۱۹۲	۳-۸-۱ فرآیند تصفیه
۱۹۳	۳-۸-۲ تصفیه آنی
۲۱۱	۳-۸-۳ تصفیه تدریجی
۲۲۲	۳-۹ ورشکستگی شرکت تضامنی
۲۲۴	۳-۱۰ مشارکت خاص
۲۲۶	۳-۱۱ انواع مشارکت خاص
۲۲۶	۳-۱۱-۱ عملیات تحت کنترل مشترک
۲۲۶	۳-۱۱-۲ دارایی‌های تحت کنترل مشترک
۲۲۸	۳-۱۱-۳ واحدهای تجاری تحت کنترل مشترک
۲۲۹	۳-۱۲ معاملات بین شریک خاص و مشارکت خاص
۲۲۹	۳-۱۳ ثبت رویدادهای مالی مشارکت خاص
۲۳۵	۳-۱۴ ثبت رویدادهای مالی مشارکت در دفتر مستقل
۲۳۷	۳-۱۵ ثبت‌های حساب سرمایه‌گذاری در مشارکت در دفاتر هریک از شرکا
۲۳۸	سؤالات
۲۳۹	سؤالات چند گزینه‌ای
۲۴۸	مسائل

فصل چهارم - کالای امانی

۲۶۱	۴-۱ مقدمه
۲۶۲	۴-۲ قراردادهای امانی
۲۶۴	۴-۳ ویژگی‌های فعالیت‌های حق‌العمل کاری
۲۶۵	۴-۴ مزایای فروش امانی برای حق‌العمل کار
۲۶۵	۴-۵ حقوق حق‌العمل کار
۲۶۶	۴-۶ مسئولیت حق‌العمل کار
۲۶۸	۴-۷ تفاوت بین فروش کالای امانی و فروش عادی
۲۶۹	۴-۸ وجه تمایز بین فعالیت‌های حق‌العمل کاری و دلالی
۲۷۰	۴-۹ وجه تمایز فعالیت‌های حق‌العمل کاری و کارگزاری بورس
۲۷۱	۴-۱۰ عملیات حسابداری کالای امانی
۲۷۱	۴-۱۱ نحوه عملیات حسابداری در دفاتر آمر
۲۷۴	۴-۱۲ انواع هزینه‌های مربوط به عملیات حق‌العمل کاری
۲۷۵	۴-۱۳ نحوه محاسبه ارزش موجودی کالای امانی پایان دوره نزد حق‌العمل کار
۲۸۶	۴-۱۴ تعدیل حساب «موجودی کالای امانی» در پایان دوره با توجه به فرض اول
۲۸۸	۴-۱۵ ثبت عملیات حسابداری در دفاتر حق‌العمل کار
۲۹۵	سؤالات
۲۹۵	سؤالات چند گزینه‌ای
۲۹۸	مسائل

۳۰۳	فصل پنجم - تسعیر ارز
۳۰۳	۱-۵ مقدمه
۳۰۴	۲-۵ تسعیر ارز
۳۰۶	۳-۵ معاملات ارزی
۳۰۶	۴-۵ ثبت اولیه معاملات ارزی
۳۰۷	۵-۵ شناخت تفاوت تسعیر ارز
۳۰۹	۶-۵ شناخت تفاوت تسعیر ارز بدهی‌های ارزی مربوط به دارایی‌های واجد شرایط
۳۱۰	۷-۵ نحوه عمل تفاوت تسعیر ارز در شرکت‌های دولتی
۳۱۱	۸-۵ تسعیر صورت‌های مالی عملیات خارجی
۳۱۲	سؤالات
۳۱۳	سؤالات چند گزینه‌ای
۳۱۵	فصل ششم - گزارشگری مالی قسمت‌ها و میان‌دوره‌ای
۳۱۵	۱-۶ مقدمه
۳۱۶	۲-۶ گزارشگری قسمت‌ها
۳۱۹	۳-۶ معیارهای تعیین قسمت‌های عملیاتی قابل گزارش
۳۲۳	۴-۶-۱ آزمون مکمل برای تعیین سایر قسمت‌های با اهمیت واحد تجاری
۳۲۸	۴-۶-۲ گزارشگری میان دوره‌ای
۳۲۸	۵-۶ دیدگاه‌های مختلف تهیه و ارائه گزارش مالی میان دوره‌ای
۳۲۹	۵-۶-۱ دیدگاه منفصل
۳۲۹	۵-۶-۲ دیدگاه متصل
۳۳۲	۶-۶ رهنمودهای تهیه گزارش‌های میان دوره‌ای
۳۳۶	سؤالات
۳۳۶	سؤالات چند گزینه‌ای
۳۳۸	مسائل
۳۴۱	منابع

پیشگفتار

اگرچه هم اکنون شاهد وجود فارغ التحصیلان در مقاطع مختلف رشته حسابداری هستیم ولی در کشورمان در مقایسه با کشورهای صنعتی، رشته حسابداری به عنوان یک رشته نوپا به شمار می رود. بنابراین توسعه دانش حسابداری از ضرورت ها و الزامات توسعه کشورمان در نظر گرفته می شود. این کتاب تلاشی است در همین راستا تا شاید هر چند اندک، به چرخه توسعه دانش کشورمان کمک کند.

در این کتاب علاوه بر توجه به سرفصل های مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، سعی شده است تا در چارچوب استانداردهای حسابداری ایران به مباحث مرتبط با حسابداری پیشرفته (۱) پرداخته شود. با توجه به ویژگی سیستم آموزشی دانشگاه پیام نور، به منظور درک بهتر مباحث مطروحه، نمونه سؤالاتی نیز در متن درس به همراه حل آنها ارائه گردیده است.

در انتها از کلیه همکاران محترم تدوین، کارشناسان محترم سرکار خانم اکرم مبارکی و سرکار خانم خدیجه علی نژاد به خاطر زحمات بی دریغ شان در راستای چاپ این کتاب، کمال سپاسگزاری و امتنان را داریم.

کتاب نگارش شده مسلماً بدون اشکال و خالی از انتقاد نیست بنابراین صادقانه در انتظار پیشنهادات و نظرات اصلاحی خوانندگان عزیز و اساتید محترم هستیم.

محمود موسوی شیری

محمد ابراهیم زاده

علی اصغر ترابی